

Yhdenvertaisuussuunnitelma

tammikuu 2017

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi tunnustavat tiettyä uskontoa tai kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Välillisenä syrjintänä pidetäänkin sitä, että näennäisen neutraali kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Tasa-arvo tarkoittaa sukupuolten välistä syrjimättömyyttä. Tässä suunnitelmassa käytetään termiä yhdenvertaisuus, ja se kattaa myös sukupuolten välisen tasa-arvon.

Muodollinen yhdenvertaisuus toteutuu silloin, kun kaikkia toimintaan osallistuvia kohdellaan samalla tavalla.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus edellyttää, että silloin kun samanlainen kohtelu ei johda yhdenvertaiseen lopputulokseen, eriarvoisuutta poistetaan aktiivisin toimenpitein.

Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Rassistiset viisit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön nimittely ovat esimerkkejä häirinnästä.

Normit ovat oletuksia siitä, minkälaisia ihmiset ovat ja minkälaisia heidän tulisi olla. Oletukset liittyvät esimerkiksi ihmisen sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, alkuperään, uskontoon tai toimintakykyyn.

Yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitteena on syrjinnän tunnistaminen, toiminnan ja käytäntöjen arviointi ja edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten yhdenvertaisuutta edistetään ja miten syrjintään puututaan.

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihe: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi

1. PERUSTEET

Lailliset perusteet

Suomen perustuslain mukaan ihmisiä ei saa kohdella eriarvoisesti sukupuolen, sukupuolisen suuntautumisen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveyden tai vammaisuuden takia. Yhdenvertaisuuslaki on ollut voimassa vuodesta 2004. Lain mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä laatia yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa määritellään viranomaisen yhdenvertaisuustyön tavoitteet, sisällöt, keinot ja tulosten seuranta.

Yhdenvertaisuussuunnitelmia on lain voimaantulon jälkeen laadittu työministeriön vuosina 2004 ja 2007 antamien yleisten suositusten pohjalta. Sisäasianministeriö antoi vuoden 2010 alussa uudet yleiset suositukset yhdenvertaisuussuunnitelmien sisällöistä.

Uusi liikuntalaki astui voimaan 1.5.2015. Lakiin on tullut voimakkaampi vaatimus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä.

Muut perusteet

Suomen Ilmailuliiton yhdenvertaisuustoimenpiteillä vahvistetaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa liitto-, kerho- ja jäsentasolla. Pää tavoitteemme on, että harrasteilmailua voi harrastaa tuntien olevansa tervetullut riippumatta omasta iästään, sukupuolesta, etnisestä taustasta, maailmankatsomuksesta tai fyysisistä ominaisuuksista.

Ilmailuliitto uskoo jäsenmääränsä kasvavan yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvillä erinäisillä projekteilla. Ilmailuliiton lajit saavat hyvän imagon lisäksi uusia kontakteja ja uutta toimintaa, jota eivät aikaisemmin ole tulleet edes ajatelleeksi. Ilmailulajien pariin tuleva voi kokea tullessaan mukaan valveutuneeseen porukkaan, jolla on oikeat arvot ja asenteet sekä hyvä suhtautuminen yhdenvertaisuusasioihin. Harrastustoiminnassa saadut hyvät kokemukset yhdenvertaisesta toiminnasta heijastuvat mahdollisesti myös harrastajan muille elämän osa-alueille.

2. NYKYTILA

Ilmailuliiton vuoden 2017 toimintasuunnitelmassa on kohtia, jotka edellyttävät suoraan yhdenvertaisuuteen liittyviä toimenpiteitä. Niitä on nostettu esiin myös tässä suunnitelmassa. SIL strategiassa, liiton toiminta- ja kehittämissuunnitelmakohdassa, on mainittu, että suunnitelmassa huomioidaan muun keskeisen sisällön ohella erityisesti muun muassa tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus.

SIL toimisto julistautui syyskuussa 2016 syrjinnästä vapaaksi alueeksi. Ilmailuliiton toimitalon työntekijät sekä vuokralaiset sitoutuivat noudattamaan syrjinnästä vapaan alueen sääntöjä. Tästä on merkinä kyltti ulko-ovessa.

Varjoliitämistä varten on tehty välineistöä, joka mahdollistaa liikuntarajoitteisten harrastamisen. Tandemhyppykursseille on osallistunut alaraajavammaisia. Lentokoneissa on mahdollisuus olla osa miehistöstä esimerkiksi lentopelastuslentojen tähystäjänä. Liiton toimisto on esteetön, jotta kulku taataan jokaiselle riippumatta mahdollisen liikuntaesteiden tasosta.

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihtokeskus: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi

Ilmailuliiton luottamustoiminta on hyvin kansainvälistä. Myös lajien harrastajat käyvät paljon ulkomailla lento- tai hyppyreissuilla. Nämä kohtaamiset ovat jo nyt omiaan edistämään kulttuurien moninaisuutta sekä vuorovaikutusta.

Yhdenvertaisuus oli yhtenä aiheena liiton työntekijöiden ja luottamushenkilöiden SIL Avainhenkilöpäivillä syksyllä 2016. Sukupuolten välisen yhdenvertaisuuden kehittämisen tarve nousi ryhmitöissä esiin monessakin ryhmässä. Ilmailuliitonlajit ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kovin miesvaltaisia. Tässä todettiin olevan kehittämistä kerhotasolla. Miehinen ilmailulaji on saattanut tuottaa ronskimpaa kielenkäyttöä ja käyttäytymismalleja, joihin tulee puuttua. Lisäksi naisten harrastajamäärän kasvattaminen lajeissa todettiin olevan seuraavan kauden teema.

Yhdenvertaisuusasioista tiedotetaan jäsenistölle monia kanavia käyttäen ja yksi parhaista on kerran kuussa jäsenistölle lähetettävä sähköinen SIL jäsenkirje. Kaikille ilmailuliiton jäsenkerhoille menevä sähköinen kerhokirje ilmestyy kuusi kertaa vuodessa.

3. KYSELY

SIL toteutti luottamusmiesorganisaatiolleen (48 luottamishenkilöä) kyselyn elokuussa 2016. Kyselyyn vastasi 18 henkilöä, joista 15 oli miehiä ja 3 naisia. Vastaaajista 83,34 % oli yli 40-vuotiaita ja 55,56 % yli 49-vuotiaita. Vastaaajien keski-ikä oli 45 vuotta.

Sukupuoli tai ikä ei ole este ilmailun harrastamiselle, ilmailumääräysten perusteella. Luottamusmiesorganisaation jäsenet kokivat olevansa keskenään samanarvoisia ja pitivät liiton yleistä ilmapiiriä innostavana, moniarvoisena sekä avoimena. Yhdenvertaisuuskeskustelua on ollut ja viestintä on vastaaajien mielestä avointa ja tavoittaa järjestön jäsenet. Liittotasosta koordinoitua toiminnan tarjoamisesta erityisryhmille ei vielä ole. Kerhot ovat kuitenkin järjestäneet tällaista toimintaa ja vastaaajien mukaan muutamat harrastajat lentävät pyörätuolilla.

Enemmistö vastaaajista oli sitä mieltä, että pyrittäisiin kehittämään toimintaa aiemmin tavoittamattomille tai toiminnassa aliedustetuille kohderyhmille. Maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä tai luottamushenkilöitä ei kuitenkaan vastaaajien tiedossa ole ja vapaa sana -kohdassa oli vastattu, ettei tähän tiedetä syytä.

Kyselyn vastaukset menivät melko tasan siinä, huomioidaanko vähävaraisia vai ei. Vähävaraisille ilmailu soveltuu joidenkin lajien osalta, joidenkin ei. Vähävaraisia tuetaan kuitenkin kerhojen omien varusteiden vuokrauksella sekä kerhot tarjoavat usein varusteet koulutusten ajaksi.

Ilmailuharrastuksessa alkoholin käytössä on nollan promillen raja. Ilmaurheilussa alkoholi kuuluu kiellettyihin aineisiin dopingsäännösten mukaan. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet olivatkin sitä mieltä, että Ilmailuliiton tilaisuuksiin on helppo osallistua, vaikka ei käytä alkoholia.

Yhdenvertaisuus huomioidaan Ilmailuliiton strategiassa sekä toimintasuunnitelmissa. Tämän tiesi vain hieman yli puolet vastaaajista. Vapaa sana -kohdassa oli mainittu, että ”mahtava harrastus yhdistää innostuneita ihmisiä täysin yhdenvertaisesti, sitä ei tarvitse erikseen suunnitella ja että järjestö itse on hyvin avoin ja rajaton. Joitain rajoituksia voi tulla ulkopuolelta, koska järjestön toimialueella Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi ohjaa/säätää harrastajien kelpoisuutta suorittaa avaintehtävää.” Tämä ajatus tuntuu olevan vallalla, mutta Ilmailuliitossa

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihe: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi

tunnistetaan myös mahdollisuus, että kaikkia tilanteita ei vain ole nähty, koska ei olla osattu ajatella niiden liittyvän yhdenvertaisuuteen. SIL vastaa tähän paremmalla tiedotuksella.

Sitoutuneisuus yhdenvertaisuuden edistämiseen oli verrattain vähäistä. Edellinen kohta antaa ymmärtää kaikkien asioiden olevan jo kunnossa, joten sitoutumista yhdenvertaisuuden edistämiseen ei nähdä tarpeelliseksi. Vastaaajista 95 % ei ole kohdannut tai ollut todistamassa syrjintää työyhteisössä tai luottamustoiminnassa. Loput, eli 5 %, vastasi kokeneensa sitä kertaluontoisesti, mutta mainitsivat sen olevan satunnaisesti yksilöiden välistä eikä järjestölle luonteenomainen piirre. Edellä olevien vastauksien perusteella liitto lisää yhdenvertaisuustietoisuutta tiedottamisella.

Kysyttäessä, mistä olettaa syrjinnän johtuneen, jos sellaista on havainnut, enemmistö vastasi sen johtuvan mielipiteistä. Puolet vastaajista valitsivat syyksi sukupuolen ja aikaisemman erimielisyyden. Neljännes oletti syyksi aseman työyhteisössä. Kukaan ei olettanut syrjinnän johtuvan seksuaalisesta identiteetistä, terveydentilasta, vammasta, perhetilanteesta, raskaudesta, syntyperästä, etnisestä taustasta tai koulutustaustasta. Nämä olivat kyselylistassa vaihtoehtoina. Kysymykseen: onko järjestöllä määritelty toimintatapaa, miten edetä tilanteessa, jossa harrastaja tai urheilija kokee tulleen syrjityksi järjestön tai sen jäsenseuran toiminnassa, isoin osa vastasi, ettei osaa sanoa. Ilmailuliitto tulee tekemään ohjeen kerhoille, miten toimia kyseisissä tilanteissa.

Vastaaajien mielestä Ilmailuliitto on onnistunut yhdenvertaisuus- ja/tai vähemmistöasioissa hyvin tai erinomaisesti nuorten mukaan ottamisessa, ilmailukilpailujen tasa-arvokysymyksissä, kielimuurien murtamisessa, urheilijan oikeusturva-asioissa ja siinä, että fyysinen vamma ei ole este lentämiselle. Vastaaajien mukaan kehitettävät asiat liittyvät nuorison mukaan saamiseen huomioiden heidän taloudellinen tilanteensa ja monien aistien vähimmäismääräyksiin, joista osa tulee suoraan ilmailulaista.

SIL on mukana ilmailumääräysvalmisteluissa ja turvallisuustyössä. Aistien vähimmäisvaatimusten taso on koettu sopivaksi pitkäaikaisen turvallisuustyön tuotoksena. SIL tutkii asiaa.

Lopuksi kyselyn vapaa sana -kohdassa oli toive järjestölle tyypillisen yksilövapauden ja tasa-arvoisuuden vaalimisesta sekä huomio, että toiminnan sisältö eli lentäminen valikoi toiminnallisesti orientoituneita ihmisiä lajin pariin. Viimeinen kommentti kuvaa hyvin, miten asiat yleisesti nähdään. ”Lajissamme on huomioitu hyvin vammaiset ja naiset. Seksuaaliset tai etniset vähemmistöryhmät eivät erotu muusta joukosta, joten siltä osin yhdenvertaisuus harrastuksessa on erinomaisella tolalla.” Ilmailuliitto ottaa tässä myös huomioon sen seikan, että välillinen syrjintä on usein tahatonta. Välillinen syrjintä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kerhon toiminnan ja käytäntöjen vaikutuksia erilaisiin ihmisiin ei tunneta tai tunnisteta.

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihtde: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi

4. TAVOITTEET JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Ollessamme suhteellisen alkuvaiheessa suunnitelmallisessa yhdenvertaisuustyössä suurin osa tavoitteista on kyselyjen ja analysointien sekä johtopäätöksien tekemistä ja tiedottamista. Toki on huomioitava kansallinen ja kansainvälinen ilmailulainsäädäntö, joka osittain rajoittaa harrastamista fyysisien ominaisuuksien osalta.

Tavoite	Aikataulu ja toteutus	Vastuutaho	Seuranta
1. Lisätä kerhojen ja harrastajien tietoisuutta yhdenvertaisuudesta	SIL jäsenkirjeet ja kerhokirjeet. Tehdään selkeä ohje, mitä on yhdenvertaisuus	SIL toimisto	Vuosikertomuksessa
2. Kerhoja julistautuu syrjinnästä vapaaksi alueeksi	2017, kerhoille tiedotetaan kampanjasta	SIL toimisto	Vuosikertomuksessa
3. Kerhojen yhdenvertaisuus ja tasa-arvon tilan selvittäminen	2017, kerhoille tehdään yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely	SIL toimisto	Vuosikertomuksessa
4. Kerhotason tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen	2017 analysoidaan tulokset ja tehdään tarvittaessa ohjeita	SIL toimisto, kerhot	Vuosikertomuksessa
5. Ilmailuliiton isoimman vähemmistöryhmän, naisten huomioon ottaminen	2017 kampanjoidaan kerhoja, järjestetään alkeiskoulutusta suunnattuna naisille.	Kerhot	Vuosikertomuksessa
6. Auttaa kerhoja heidän yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvissä ongelmatilanteissa	2017 tehdään toimintaohjeita, miten toimia tietyissä tilanteissa	SIL toimisto ja kerhot	Vuosikertomuksessa
7. Mahdollistaa liikuntarajoitteisten ilmailuharrastaminen	2017 tutkitaan mahdollisuuksia välineistön ja määräysten osalta	SIL toimisto ja toimikunnat	Vuosikertomuksessa

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihe: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi

Tiivistettynä kehittämisalueet keskittyvät kolmeen asiaan:

1. syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen
2. toiminnan ja käytäntöjen arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen
3. osallisuuden lisääminen

SUOMEN ILMAILULIITTO

Suomen Ilmailuliitto | Helsinki-Malmin lentoasema
FI-00700 Helsinki | Puhelinvaihte: +358 9 3509 340
sil@ilmailuliitto.fi | www.ilmailu.fi